

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Erasmus Universiteit Rotterdam
T.a.v. College van Bestuur
Burgemeester Oudlaan 50
3062 PA ROTTERDAM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
27093193

Uw brief van
15 december 2020

Uw referentienummer
CVB/AZ/ME/BG/285.769

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Datum 25 februari 2021
Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo-masteropleiding Educatieve Master
Primair Onderwijs

Geacht college,

Met uw brief van 15 december 2020, door de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 4 januari 2021, hebt u mij het
voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Educatieve Master Primair
Onderwijs te verzorgen als bekostigde opleiding in Rotterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 9 februari 2021, kenmerk 2021/001 positief
geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel
uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger
onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te
stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Educatieve Master
Primair Onderwijs te verzorgen als bekostigde opleiding in Rotterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de
WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet
aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere
motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de
opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is
geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).
Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over
onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de
toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit,

adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
27093193

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur HO&S
De heer drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Begeleidend schrijven bij advies

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
nieuwe opleiding Erasmus Universiteit Rotterdam voltijd wo master Educatieve Master Primair Onderwijs Rotterdam	2021/001	09/02/2021

Geachte heer Hofman,

Hierbij ontvangt u het advies van de CDHO over de aanvraag voor de nieuwe opleiding van de Erasmus Universiteit Rotterdam ten behoeve van de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs te Rotterdam.

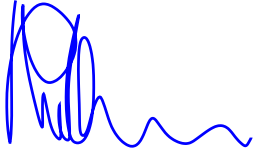
De commissie wijst u voorts op het volgende. De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft de studielast van de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs bepaald op 120 EC. Afgestudeerden ontvangen met het afronden van deze opleiding de graad 'master of science' en een bevoegdheid voor het lesgeven in het primair onderwijs. Gelet op de combinatie van het wetenschappelijk en de vakinhoudelijke domein van de master heeft de commissie haar twijfels of 120 EC een passende studielastnorm is. De NVAO zal op basis van het accreditatierapport moeten beoordelen of de voorgenomen master daadwerkelijk voorziet in een lesbevoegdheid tot leraar in het primair onderwijs en of het programma in redelijkheid studeerbaar is voor de beoogde instroomdoelgroep. De commissie geeft voorts mee dat zij weliswaar de meerwaarde ziet van een academische geschoolde leraar op masterniveau, maar dat deze route naar het leraarschap alleen succesvol kan zijn wanneer afgestudeerden van deze master in aanmerking komen voor een functieschaal binnen het functiewaarderingsstelsel die passen bij hun nieuwe rollen en taken binnen het primair onderwijs.

Voorts wijst de commissie u op de samenwerkingsovereenkomst 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' dat u op 12 oktober 2020 met de VH en de VSNU heeft gesloten en waarin onder meer is afgesproken dat de verkenning naar academische opleidingsroutes primair onderwijs in samenwerking en afstemming met betrokken hogescholen dient plaats te vinden. De commissie heeft tot haar spijt moeten constateren dat de Erasmus Universiteit Rotterdam het initiatief tot ontwikkeling van onderhavige nieuwe masteropleiding in weerwil van de afspraken niet heeft afgestemd met hogescholen die verwante opleidingen aanbieden. De commissie spreekt haar zorg uit over het gebrek aan samenwerking tussen onderwijsinstellingen bij het ontwikkelen van nieuwe opleidingen in het educatieve domein, ook met het oog op lopende en toekomstige initiatieven van andere universiteiten tot het ontwikkelen van nieuwe academische masteropleidingen die opleiden tot leraren in het primair onderwijs.

De commissie merkt tot slot op dat toepassing van de criteria in de vigerende Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs leidt tot een positief advies, maar dat deze uitkomst op gespannen voet staat met het beleid van de minister gericht op samenwerking tussen hoger onderwijsinstellingen, een doelmatige taakverdeling tussen de instellingen en een transparant opleidingsaanbod.

Een afschrift van uw besluit zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:
advies CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Erasmus Universiteit Rotterdam voltijd wo master Educatieve Master Primair Onderwijs Rotterdam	2021/001	09/02/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 04/01/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs als bekostigde opleiding te verzorgen te Rotterdam (brief van 15/12/2020 met kenmerk CVB/AZ/ME/BG/285.769). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam (hierna: aanvrager) om de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs als bekostigde opleiding te Rotterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil in samenwerking met de stichting Nederlands Instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken (NIVOZ) de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs in Rotterdam aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige wo master in het Croho onderdeel Onderwijs. De opleiding omvat 120 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden.

Het programma van de voorgenomen wo master Educatieve Master Primair Onderwijs is gericht op vier rollen: de pedagogische, de didactische, de strategische en de academische rol. Daarnaast zijn vier onderwijsvraagstukken geformuleerd die de sequentiering van de inhoud bepalen: een integrale beschouwing

van kinderen in hun verschillende leefwerelden; het individuele kind in relatie tot belangrijke anderen; de vraag naar het waartoe van het onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs en onderwijsinnovatie. Deze onderwijsvraagstukken dienen als leidraad voor de ordening van de inhoud van het curriculum. Het programma voorziet volgens aanvrager in alle vereisten zoals opgenomen in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel.

De opleiding is toegankelijk voor studenten die een bachelor in de Sociale- en Gedragswetenschappen hebben afgerond. De voorgenomen master leidt op tot lesbevoegde leraren die gaan werken met kinderen van 4-12 jaar. De opleiding richt zich specifiek op het primair onderwijs in de grootstedelijke context en kent een pedagogische grondslag. De grootstedelijke context vraagt volgens aanvrager, meer dan elders, van de leraar pedagogische handelingsexpertise en vaardigheden op het gebied van het creëren van kwaliteitsvolle relaties met leerlingen en een inclusieve en uitdagende leeromgeving.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager onderbouwt de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs aan de hand van ROA's database AIS, de spanningsindicator van het UWV (www.arbeidsmarkt cijfers.nl), de rapporten 'De Staat van het Onderwijs 2019' en 'De Staat van het Onderwijs 2020' van de Inspectie van het Onderwijs, het rapport 'De Staat van het Rotterdams Onderwijs 2018' van de gemeente Rotterdam (2019) en de brochure 'Actieplan leraren' van de gemeente Rotterdam (november 2019). Aanvrager onderbouwt tot slot de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs aan de hand een arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd door Adviesbureau Hobéon (juli 2020).

De commissie acht met aanvrager binnen ROA's database het opleidingstype bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie relevant, omdat binnen dit opleidingstype de aanverwante bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs is opgenomen. Binnen dit opleidingstype vallen weliswaar enkel hbo en wo bacheloropleidingen en geen masteropleidingen, maar aangezien afgestudeerden van de voorgenomen master kunnen opteren voor dezelfde baanopeningen als afgestudeerden van de hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs zijn de arbeidsmarktprognoses van dit opleidingstype relevant. ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van het opleidingstype bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie als 'goed'. ROA verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2024 (tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		4300	3	0.5	laag
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	verwachte vervangingsvraag tot 2024		29000	22	3.3	gemiddeld
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	verwachte baanopeningen tot 2024		33300	25	3.8	gemiddeld
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		16700	13	2	laag
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	0.91				groot
> > Bachelor - lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	0.91				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager doet binnen het AIS van ROA voorts een beroep op de arbeidsmarktprognose voor de beroepsgroep leerkrachten basisonderwijs. Aangezien de voorgenomen master direct opleidt tot leerkracht basisonderwijs acht de commissie deze beroepsgroep relevant. De commissie merkt dienaangaande voorts op dat zij meer gewicht toekent aan de prognoses van ROA die zien op de opleidingstypes dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen, omdat de opleidingscategorieën een specifiek beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte aangezien daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. Om die reden kent de commissie in algemeenheid het meeste gewicht toe aan relevante opleidingstypen in ROA's database AIS. ROA verwacht voor de beroepsgroep leerkrachten basisonderwijs zeer grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2024.

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose beroepsgroep leerkrachten basisonderwijs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		3800	2	0.4	gemiddeld
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2024		22400	14	2.2	gemiddeld
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte baanopeningen tot 2024		26200	16	2.5	laag
Leerkrachten basisonderwijs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2024	0.778				zeer groot

Bron: ROA AIS

De commissie constateert dat de voornoemde prognoses van het ROA een positief beeld opleveren van de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van de master Educatieve Master Primair Onderwijs.

Aanvrager doet ter onderbouwing van een landelijke arbeidsmarktbehoefte een beroep op de spanningsindicatoren van het UWV voor het tweede kwartaal tot en met het vierde kwartaal van 2019 alsmede het eerste kwartaal van 2020 voor de beroepsgroep 'leerkrachten basisonderwijs'. De commissie heeft gekeken naar de ontwikkeling van de spanning op de arbeidsmarkt voor de beroepsgroep leerkrachten basisonderwijs over de vijf meest recente kwartalen. Het UWV typeert de landelijke arbeidsmarkt voor deze beroepsgroep voor het derde kwartaal van 2019 als gemiddeld en voor het vierde kwartaal van 2019 en het eerste kwartaal van 2020 als krap. De spanning in het tweede en derde kwartaal van 2020 was niet hoger dan het gemiddelde van alle beroepen. De commissie stelt vast dat de spanningsindicator voor deze beroepsgroep in twee van de vijf onderzochte kwartalen als krap is gekwalificeerd. Aanvrager doet, zo begrijpt de commissie, ter onderbouwing van een regionale arbeidsmarktbehoefte tevens een beroep op de spanningsindicatoren van het UWV voor de beroepsgroep 'leerkrachten basisonderwijs' voor de arbeidsmarktregio's Rijnmond, Drechtsteden en Haaglanden. De commissie heeft ook hier gekeken naar de ontwikkeling van de spanning op de arbeidsmarkt over de vijf meest recente kwartalen. De commissie constateert dat de typering van deze arbeidsmarktregio voor de beroepsgroep 'leerkrachten basisonderwijs' geen ander beeld oplevert dan die van de landelijke arbeidsmarkt. De commissie is van oordeel dat de spanningsindicatoren van het UWV een licht positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs.

Aanvrager doet voorts een beroep op de rapporten 'De Staat van het Onderwijs 2019' en 'De Staat van het Onderwijs 2020' van de Inspectie van het Onderwijs. De commissie heeft het meest recente rapport betrokken. 'De Staat van het Onderwijs 2020' vermeldt dat het lerarentekort onverminderd hoog is en dat het aantal vacatures in het primair onderwijs waar minder dan vijf kandidaten op solliciteren stijgt (76%). Met name de grote steden (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Almere) krijgen te maken met grote tekorten en te weinig of kwalitatief onvoldoende aanbod van leraren (p. 35). Aanvrager betoogt dat de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs een antwoord levert op deze tekorten door het opleiden van een nieuwe groep leraren die juist in de grootstedelijke context passend onderwijs kunnen geven. De commissie overweegt dat 'De Staat van het Onderwijs 2020' ondersteuning biedt voor het oordeel dat de voorgenomen master kan inspelen op het arbeidsmarkttekort aan leerkrachten in het primair onderwijs in het bijzonder in de Randstad. De commissie is dan ook van oordeel dat deze bron blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs.

Aanvrager verwijst voorts naar het rapport 'De Staat van het Rotterdams Onderwijs 2018' van de gemeente Rotterdam. Het rapport vermeldt dat de werkgelegenheid voor leraren in het primair onderwijs in de regio Rotterdam/Rijnland stijgt. Het rapport verwijst daarbij naar data van Centerdata. Centerdata heeft op basis van de vervangingsvraag en de instroomcijfers de zogenoemde onvervulde vraag berekend. Centerdata verwacht in 2021 een lerarentekort in het primair onderwijs in Rotterdam van 250 fte. In 2020 lag deze verwachting iets lager, namelijk 212 fte. Dit aantal loopt volgens Centerdata in 2022 op tot een tekort van 272 fte. In 2023 wordt een tekort van 305 fte verwacht (p. 25 en 26). De commissie overweegt dat blijkens dit rapport het lerarentekort in het primair onderwijs in de stadsregio Rotterdam/Rijnland naar verwachting verder zal toenemen en dat deze bron derhalve wijst op een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs.

Aanvrager beschrijft dat de Gemeente Rotterdam in het 'Actieplan leraren' een plan heeft gepresenteerd om het lerarentekort in haar gemeente terug te dringen. In dit actieplan worden vier speerpunten genoemd: 1. het vergroten van de instroom van onderwijzend personeel en student; 2. het beperken van de uitstroom van onderwijzend personeel; 3. professionaliseren en binden van onderwijzend personeel aan de stad; en 4. het beter organiseren van het onderwijs (p. 3 en 4). Aanvrager betoogt dat de master Educatieve Master Primair Onderwijs zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve bijdrage kan leveren aan met name de eerste twee speerpunten in het voornoemde actieplan. Op speerpunt 1 geeft de voorgenomen master een antwoord door meer onderwijzend personeel op te leiden en daarmee de instroom te verhogen. Op speerpunt 2 geeft de voorgenomen master een antwoord door juist meer kwaliteit aan het lerarenbestand toe te voegen waardoor het aantrekkelijker wordt om te blijven werken op een school en daarmee de uitstroom te beperken. Dit gebeurt volgens aanvrager ook door het meegeven van de juiste bagage aan startende leraren om voor een langere periode hun baan in grootstedelijke context goed te kunnen uitoefenen. De master Educatieve Master Primair Onderwijs draagt volgens aanvrager ook bij aan speerpunt 4 door academische leraren op te leiden die bij uitstek in staat zijn om een constructieve bijdrage te leveren aan verbetering in de organisatie van het

onderwijs. Naar het oordeel van de commissie bevestigt het 'Actieplan leraren' het tekort aan leraren in het primair onderwijs in de stadsregio Rotterdam. De commissie deelt voorts de mening van aanvrager dat de voorgenomen opleiding een bijdrage kan leveren aan de in het actieplan beschreven ambities.

Aanvrager heeft voorts een arbeidsmarktonderzoek naar de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding laten uitvoeren door adviesbureau Hobéon. Teneinde de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte in de stadsregio Rotterdam te peilen zijn in de periode van april tot en met augustus 2020 acht sleutelfiguren uit het Rotterdamse onderwijsveld geïnterviewd. De respondenten zijn in samenspraak tussen aanvrager, het NIVOZ en adviesbureau Hobéon bepaald. Aanvrager heeft een overzicht van de respondenten en hun functies bijgevoegd. De respondenten zijn onder meer werkzaam als bestuurders van scholenkoepels en directeuren en docenten van afzonderlijke scholen. Aanvrager betoogt dat uit de interviews een behoefte aan professionals met academische vaardigheden volgt die kunnen werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs voor de langere termijn. De geïnterviewden geven aan dat professionals als change agent kunnen fungeren en daarmee verbeteringen en innovaties in het onderwijs in gang kunnen zetten en die het onderzoek in de school kunnen versterken. Voorts geven de geïnterviewden aan dat er behoefte is aan leraren met een zwaardere pedagogische basis voor het lesgeven in de stad Rotterdam. De commissie constateert dat het profiel van de voorgenomen master aansluit bij de gesignaleerde kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte vanuit het onderwijsveld. De commissie is van mening dat de interviews daarmee blijk geven van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs aansluit op een (regionale) arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager onder meer naar de motie van Kamerlid Ypma c.s. over invulling van het onderwijs door leraren, leerlingen, schoolleiders en ouders (09/03/2016, kenmerk Kamerstuk: 31293; 31289, nr. 288), het 'Actieplan Lerarentekort grote steden. Op weg naar meer structurele oplossingen voor het lerarentekort' opgesteld voor de G5-steden (mei 2020), het 'Bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs' gesloten door de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de PO-Raad (10/07/2014), het 'Meerjarenplan VSNU 2019-2020' van de VSNU (19/12/2019), het actieplan 'VSNU-ICL Actieplan Primair Onderwijs 2020-2022' (ongedateerd) en de publicatie 'De academische leraar' van Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren (april 2020).

Aanvrager betoogt dat vanuit verschillende invalshoeken behoefte is aan academisch geschoolde onderwijsprofessionals. In de motie van Kamerlid lid Ypma c.s. over invulling van het onderwijs door leraren, leerlingen, schoolleiders en ouders van 9 maart 2016 (kenmerk: 31293; 31289, nr. 288) constateren de indieners dat de kwaliteit van leraren van grote invloed is op de ontwikkeling van kinderen in hun klas. Daarbij overwegen ze dat leraren professionals zijn die ruimte en zeggenschap verdienen om zelf vorm en inhoud te geven aan hun vak en verzoeken aan de regering onder meer te bevorderen dat er universitaire opleidingen voor het primair onderwijs worden ontwikkeld. De commissie stelt vast dat deze motie op 15 maart 2016 na stemming door de Tweede Kamer is aangenomen (vergadernummer: nr. 64, item 22).

De commissie stelt voorts vast dat de schoolbesturen en gemeenten van de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) en Almere met de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van OCW in het 'Actieplan Lerarentekort grote steden. Op weg naar meer structurele oplossingen voor het lerarentekort' hebben afgesproken dat zij noodplannen ontwikkelen om voor de korte termijn de ergste nood te kunnen lenigen. Aanvrager stelt onder verwijzing naar p. 19-27 van het actieplan dat als één van de actiepunten wordt benoemd het substantieel verhogen van het opleidingsniveau van leraren en bij voorkeur tot masterniveau. Deze stelling mist feitelijke grondslag, omdat het actieplan het substantieel verhogen van het opleidingsniveau van leraren niet als actiepunt vermeldt, althans niet op de pagina's waar aanvrager naar verwijst. In het actieplan zijn echter wel drie actielijnen geformuleerd om het lerarentekort op structurele wijze aan te pakken. Een van de actielijnen is het anders opleiden. Anders opleiden, flexibeler en met meer maatwerk voor studenten, kan volgens het actieplan de doorloop van opleiden verkorten, waardoor het lerarentekort op de korte en middellange termijn kleiner kan worden. Het gaat eveneens om andere instroom, om het personeelsbestand in het primair onderwijs meer divers en toekomstbestendiger te maken (p. 17). De commissie stelt met aanvrager vast dat de beoogde lerarenopleiding gediplomeerden op bachelorniveau de mogelijkheid biedt om hun

lesbevoegdheid te halen in twee jaar tijd en onderschrijft het betoog dat daarmee een nieuwe doelgroep van potentiële leraren wordt aangeboord, zodat er meer mensen kunnen worden opgeleid. De commissie constateert dat de voorgenomen master aansluit op één van de actielijnen van het 'Actieplan Lerarentekort grote steden. Op weg naar meer structurele oplossingen voor het lerarentekort'.

In het Bestuursakkoord dat is gesloten door de staatssecretaris van OCW en de PO-Raad (10 juli 2014) is de behoefte aan meer academisch opgeleide leerkrachten als volgt verwoord: 'Het goed is om een universitaire lerarenopleiding voor het basisonderwijs in te richten naast de bestaande academische Pabo's. Zo ontstaat er een sterkere rechtstreekse band met de universiteiten en met de universitaire disciplines. Via de universitaire studenten komt er een directe koppeling tussen het primair onderwijs en wetenschappelijk onderzoek' (p. 16). In het Meerjarenplan van de VSNU (2019) wordt ook de ambitie geformuleerd om meer universitair opgeleide leraren de arbeidsmarkt te laten betreden. De VSNU noemt het lerarentekort als één van de meest urgente maatschappelijke problemen, terwijl goed onderwijs voor kinderen een van de belangrijkste taken in de samenleving is. Het dossier Leraren is voor de universiteiten primair van belang vanuit hun maatschappelijke opdracht om voldoende en goede leraren op te leiden. Ook is het voor universiteiten belangrijk om het niveau van het primair en secundair onderwijs te handhaven en de toekomstige instroom van studenten uit het voortgezet onderwijs te waarborgen (p. 26). Met het 'Actieplan VSNU-ICL Primair Onderwijs 2020-2022' committeren universiteiten zich om samen met het ministerie van OCW aan oplossingen voor het lerarentekort te werken en om de kwaliteit van leraren en lerarenopleidingen verder te verhogen. In het actieplan wordt de behoefte aan universitair opgeleide leraren nader onderbouwd. De belangrijkste argumenten voor deze behoefte zijn een vergroting van het analytisch vermogen en de verbinding tussen wetenschappelijk onderzoek en de onderwijspraktijk (p. 2-3). De commissie is van oordeel dat de voorgenomen master een rechtstreekse bijdrage kan leveren aan het realiseren van deze ambities van staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de PO-Raad en de Vereniging van Universiteiten. De meerwaarde van academisch geschoolde leraren wordt ook gesignaleerd in het rapport 'De academische leraar' van Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren. Het rapport vermeldt dat schoolbesturen en scholen in toenemende mate de meerwaarde zien van de academisch geschoolde leraar, ofwel van een breed samengesteld team dat bestaat uit leerkrachten met verschillende competenties en talenten.' (p. 5).

De commissie concludeert dat aanvrager op grond van voornoemde bronnen het maatschappelijk belang van universitair geschoolde leraren in het primair onderwijs heeft aangetoond en daarmee heeft aangetoond dat de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling wetenschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte aan de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs verwijst aanvrager naar één van routes in de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) en de publicaties 'Multicultural Education Professional Development: A Review of the Literature' van Parkhouse. H. et al (04/04/2019), 'Teaching for diversity; a literature overview and an analysis of the curriculum of a teacher training college' van de European Journal of Teacher Education (2013) en 'Diverse klas: bereid leraar beter voor' van Severiens, et al (10/11/2020).

Aanvrager betoogt dat de voorgenomen master aansluit op de route 'Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs'. In de kennisagenda van de NWA route Jeugd wordt benoemd dat de 21e eeuw ons plaatst voor uitdagingen op het gebied van technologie, internet, relaties, etnisch-religieuze diversiteit, werkgelegenheid, duurzaamheid, verstedelijking en globalisering en dat dit een nieuwe kijk vergt op de manier waarop wij onze jeugd voorbereiden op hun toekomst (p. 3 en 16). De kennisagenda formuleert drie gamechangers in onderzoek: i) leren en ontwikkelen in verschillende contexten (thuis, op school, op straat, online); ii) diversiteit en ongelijkheid; iii) normativiteit van opvoeding en onderwijs; waartoe willen we opvoeden en opleiden? Aanvrager betoogt dat deze gamechangers van centraal belang zijn in de beoogde masteropleiding. Daartoe voert zij aan dat de studenten van de voorgenomen master zich bekwamen in deze thema's, onderzoek uitvoeren op deze thema's en de bagage van deze route meenemen in hun werk als leraar. Ze zijn daarmee in staat de nieuwe vraagstukken die de 21e eeuw stelt te duiden voor zichzelf en in de onderwijsomgeving waarin zij werkzaam zijn. De commissie constateert dat de onderwijsvraagstukken die de commissie reeds bij de omschrijving van de aanvraag heeft weergegeven - waar de commissie korthedshalve naar verwijst - als leidraad dienen voor het curriculum van de voorgenomen master en deels aansluiten op de route 'Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs' binnen de Nationale Wetenschapsagenda.

Aanvrager betoogt voorts dat in de (wetenschappelijke) literatuur wordt gesignaleerd dat diversiteit in achtergronden van leerlingen alsmaar toeneemt en dat veel leraren zich onvoorbereid voelen op het lesgeven aan divers samengestelde klassen (Multicultural Education Professional Development: A Review of the Literature, van Parkhouse. H. et al, p. 416-458). Aanvrager betoogt verder dat de meeste lerarenopleidingen niet of nauwelijks aandacht besteden aan de betekenis van diversiteit (Teaching for diversity; a literature overview and an analysis of the curriculum of a teacher training college, p. 308) en dat dat vraagt om meer of een ander soort aandacht van de lerarenopleiding op dit vlak ('Diverse klas: bereid leraar beter voor' van Severiens S., et al). Severiens verwijst in dit artikel naar de vijfjaarlijkse Teaching and Learning International Survey (Talis) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) waarbij leraren en schoolleiders worden bevraagd over hun beroep en werkomstandigheden. De helft van de leerkrachten vindt dat er in de lerarenopleiding aandacht was voor lesgeven aan multiculturele of meertalige groepen. Toch voelt 83% zich hierop door de lerarenopleiding niet voorbereid. Naar het oordeel van de commissie illustreren deze publicaties de wetenschappelijke behoefte op het terrein van onderwijs in de grootstedelijke context die ook uit de Nationale Wetenschapsagenda naar voren komt.

De commissie is op grond van het bovenstaande van oordeel dat de voorgenomen opleiding aansluit op een wetenschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke, een wetenschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Aanvrager betoogt, ter onderbouwing van haar betoog dat er ruimte is voor de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs, dat de voorgenomen master de enige universitaire masteropleiding in Nederland is die opleidt tot een lesbevoegdheid in het primair onderwijs en derhalve geen direct verwant aanbod (wo en master) bestaat aan de voorgenomen master. Aanvrager vervolgt dat de voorgenomen master zich onderscheidt van de hbo-bacheloropleiding leraar basisonderwijs (Pabo), omdat de voorgenomen master; i) een lerarenopleiding op academisch masterniveau betreft; ii) een andere groep studenten aantrekt en; iii) een sterke inhoudelijke profilering op pedagogiek voor de grootstedelijke context kent. De reguliere Pabo's die studenten opleiden tot bevoegd leraar beschouwt aanvrager daarom als enigszins verwant. Aanvrager beschouwt de academische lerarenopleiding primair onderwijs eveneens als enigszins verwant aanbod. Het betreft de Universitaire Pabo van Amsterdam, Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs in Utrecht, Academische Pabo Leiden, Universitaire Lerarenopleiding Primair Onderwijs Nijmegen/Arnhem, Universitaire Pabo Amsterdam/Zwolle, Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs Groningen, Pabo University en de Academische Pabo Rotterdam.

De commissie stelt vast dat er momenteel geen academische masteropleiding is die opleidt tot startbekwame en bevoegde leraren in het primair onderwijs. De commissie stelt voorts vast dat er twee bacheloropleidingen zijn die opleiden naar het leraarschap in het primair onderwijs. Het betreft de hbo-bachelor Opleiding tot leraar basisonderwijs (Pabo) en de wo bachelor Pedagogische wetenschappen van primair onderwijs van de Radboud Universiteit Nijmegen. Daarnaast zijn er routes binnen andere opleidingen die opleiden tot het leraarschap in het primair onderwijs. De Academische Lerarenopleidingen Primair Onderwijs (ALPO) is een academische lerarenopleiding primair onderwijs en betreft een combinatie van de universitaire studie onderwijskunde of pedagogiek en het hbo-programma van de hbo-bachelor Opleiding tot leraar basisonderwijs (bi-diplomerings) en is niet als een afzonderlijke opleiding in het Croho geregistreerd. Tot slot leidt het traject 'Zij-instroom in het Beroep' (ZiB) op tot leraar primair onderwijs. Dit traject wordt afgesloten met een getuigschrift van bekwaamheid en leidt niet tot een bachelor- of mastergraad en betreft aldus geen opleiding in de zin van de WHW.

De commissie constateert met aanvrager dat er geen sterk verwant aanbod bestaat aan de voorgenomen wo master Educatieve Master Primair Onderwijs. De commissie stelt vast dat de hbo-bacheloropleiding leraar basisonderwijs (Pabo) en de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs opleiden tot dezelfde arbeidsmarktsector. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat de Regeling ruimte geeft hbo- en wo-opleidingen met elkaar te vergelijken neemt de commissie de Pabo-opleidingen mee bij de vergelijking van het bestaand opleidingsaanbod. De commissie acht de Pabo's alsmede de academische lerarenopleiding tot primair onderwijs (ALPO's) sterk verwant aan de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs voor wat betreft het arbeidsmarktperspectief. De Pabo's en de ALPO's leiden immers op tot dezelfde beroepsgroep als

waartoe de voorgenomen master opleidt, te weten lesbevoegde leraren in het primair onderwijs. Hoewel de voorgenomen master zich specifiek richt op het primair onderwijs in de grootstedelijke context met een sterk pedagogische grondslag, is de commissie desondanks van mening dat de Pabo's en de ALPO's op inhoudelijk vlak grote overlap vertonen met de voorgenomen master. Het feit dat het hier gaat om een wo masteropleiding en niet om een hbo bacheloropleiding doet daar niet aan af, aangezien het curriculum voor een groot deel overlapt en de eindkwalificatie zoals opgenomen in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel identiek is. De voorgenomen master bedient echter wel een andere instroomdoelgroep. De Pabo is toegankelijk met een mbo4- of havo-diploma (of 21+-toets) en de Academische Lerarenopleidingen Primair Onderwijs is toegankelijk met een vwo-diploma, een hbo-propedeuse of een colloquium doctum. Gelet op de overeenkomsten voor wat betreft de inhoud van de opleiding en de positie op de arbeidsmarkt beschouwt de commissie deze opleidingen desondanks als aanverwant. Om deze reden heeft de commissie de Pabo's en de ALPO's betrokken bij de beoordeling van de ruimte in het landelijk aanbod. De commissie merkt op dat aanvrager de wo bachelor Pedagogische wetenschappen van primair onderwijs, die sinds september 2017 door de Radboud Universiteit Nijmegen wordt aangeboden, buiten beschouwing heeft gelaten. De commissie acht deze wo bachelor eveneens aanverwant, aangezien ook hier wordt opgeleid voor een lesbevoegdheid in het primair onderwijs.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in aanverwante bekostigde opleidingen. De instroom in de aanverwante onbekostigde hbo-bacheloropleiding leraar basisonderwijs van LOI en NCOI Hogeschool is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De commissie merkt voorts op dat de instroomcijfers van de reguliere pabo-opleidingen ook de instroom vanuit de ALPO's omvatten en dat zij niet beschikt over afzonderlijke instroomcijfers van de academische lerarenopleiding tot primair onderwijs. De commissie heeft de aanverwante bekostigde opleidingen en de instroom daarin in kaart gebracht. Hieruit blijkt dat de instroom in de Pabo's in de afgelopen jaren een stijgende lijn laat zien (tabel 3).

Tabel 3. Instroom in aanverwante opleidingen

Opleiding	Instelling	'17-'18			'18-'19			'19-'20		
		Voltijd	Deeltijd	Duaal	Voltijd	Deeltijd	Duaal	Voltijd	Deeltijd	Duaal
B Opleiding tot leraar Basisonderwijs (34808)	Avans Hogeschool (07GR)	132	25		146	25		130	33	
	Christelijke Hogeschool Ede (25BA)	110	24	19	121	29	14	102	64	25
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU)	220	0		192	47		196	54	
	De Haagse Hogeschool (27UM)	67	61		95	51		67	37	
	De Kempel (08OK)	193	27		219	27		218	30	
	Driestar educatief (15BK)	188	30	8	194	23	13	225	26	18
	Fontys Hogescholen (30GB)	337	103		338	108		405	180	
	Gereformeerde Hogeschool (22HH)	84	20		137	30		128	61	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE)	266			330			338		
	Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar (21UG)	226	51		231	54		227	54	
	Hogeschool Leiden (21RI)	250	106		305	125		306	165	
	Hogeschool Rotterdam (22OJ)	187	27		165	36		179	60	
	Hogeschool Utrecht (25DW)	294	86		281	82		341	149	
	Hogeschool van Amsterdam (28DN)	156	25		167	38		162	54	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)	326	69		355	100		384	109	
	Hogeschool Zeeland (21MI)	99			73			80		
	Hogeschool Zuyd (25JX)	65			75			86		
Inholland (27PZ)	196	295		247	336	86	265	343	180	
Iselinge Hogeschool (09OT)	111	25		104	23		93	27		
Katholieke PABO Zwolle (00IC)	181	47		154	77		164	93		
Marnix Academie (10IZ)	249	131		281	138		286	175		
NHL (21WN)	67									
NHL Stenden Hogeschool (31FR)				438			451			
Saxion Hogeschool (23AH)	239	60		251	90		266	99		

	Stenden Hogeschool (22EX)	298								
	Thomas More Hogeschool (30VP)	161	51		140	47		133	48	
B Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (59329)	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)				46			23		
Totaal	Totaal	4702	1263	27	5085	1486	113	5255	1861	223

Bron: DUO, bewerking ABF

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een instroomonderzoek uitgevoerd door Hobéon. Aanvrager verwacht dat na twee jaar 65 studenten per jaar zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Vanaf 04/01/2021 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs in Rotterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn vier zienswijzen ingediend. Op 14, 15 en 17 januari 2021 hebben de Haagse Hogeschool, de Vereniging Hogescholen (VH) en Fontys Hogescholen een negatieve zienswijze ingediend. De Vrije Universiteit Amsterdam heeft op 14 januari 2021 een positieve zienswijze ingediend.

De Haagse Hogeschool betoogt dat vestiging van de opleiding in Rotterdam een negatief effect heeft op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod vanwege het feit dat in Rotterdam reeds drie Pabo-opleidingen worden aangeboden, die middels o.a. zij-instroomtrajecten, flexibele deeltijdopleidingen en masteropleidingen ook de beoogde instroom bedienen. De indiener betoogt verder dat de voorgenomen wo master Educatieve Master Primair Onderwijs niet in lijn is met de huidige stelselontwikkeling. De VH onderschrijft de behoefte aan meer leerkrachten voor het primair onderwijs en aan een grotere diversiteit in de onderwijsteams van scholen. De voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs wijkt volgens deze indiener echter af van het binair stelsel, waarbij de kerntaak van het hbo bestaat uit het verzorgen van beroepsgerichte opleidingen en het primaire aandachtsgebied van het wo bestaat uit het verzorgen van wetenschappelijke opleidingen. Deze indiener stelt dat het wetenschappelijke deel van de voorgenomen master ondergeschikt is aan het beroepsgerichte deel, waardoor de voorgenomen master zich hiermee op een terrein begeeft dat van oudsher tot het hbo behoort. De voorgenomen master kan volgens de VH leiden tot kannibalisering en dus ondoelmatige besteding van middelen. Ook Fontys Hogescholen is van mening dat de voorgenomen master Educatieve Master Primair Onderwijs haaks staat op de kenmerkende taakverdeling binnen het Nederlandse ho-stelsel. Fontys Hogescholen onderschrijft de zienswijze dat de voorgenomen master niet onderscheidend is van het bestaande masteraanbod en ten koste kan gaan van het bestaande aanbod in het hbo en bovendien afbreuk doet aan de bestaande samenwerkingsverbanden tussen hbo en wo op het terrein van de lerarenopleidingen. Tot slot wijst Fontys Hogescholen op het risico dat het onderwijsaanbod voor aankomende studenten onoverzichtelijker wordt.

De Vrije Universiteit Amsterdam is voornemens een aanvraag bij de CDHO in te dienen. De Vrije Universiteit Amsterdam treedt momenteel op als penvoerder van een joint degree master Educatieve Master Primair Onderwijs die zij samen met de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden wil ontwikkelen overeenkomstig de structuur van de voorgenomen master van aanvrager. De Vrije Universiteit Amsterdam staat positief tegenover het voornemen van aanvrager om de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs te verzorgen. De indiener van deze steunbetuiging stelt dat de voorgenomen master een uitloei is van het 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' dat op 12 oktober 2020 tussen de minister van OCW, de VH en de VSNU is gesloten.

De commissie onderschrijft de zienswijze voor wat betreft de noodzaak van samenwerking tussen onderwijsinstellingen bij het ontwikkelen van nieuwe opleidingen in het educatieve domein, te meer daar de Minister van OCW in de 'Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek Houdbaar voor de toekomst'

(december 2019) een nadruk heeft gelegd op intensivering samenwerking tussen onderwijsinstellingen. Daarnaast is in de samenwerkingsovereenkomst 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' onder meer afgesproken dat de verkenning naar academische opleidingsroutes primair onderwijs in samenwerking en afstemming met betrokken hogescholen dient plaats te vinden. De commissie betreurt het dan ook dat aanvrager het initiatief tot een nieuwe academische lerarenopleiding voor het primair onderwijs niet heeft afgestemd met hogescholen die verwante opleidingen aanbieden. De commissie roept aanvrager, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden dan ook op om - voor zover dit nog niet heeft plaatsgevonden - samen te werken met hogescholen bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van academische opleidingen voor het primair onderwijs.

De commissie constateert met aanvrager dat het initiatief voor een nieuwe master Educatieve Master Primair Onderwijs aansluit bij de uitgangspunten van het Bestuursakkoord voor de sector Primair Onderwijs dat op 10 juli 2014 tussen staatssecretaris van OCW Dekker en de PO-Raad is gesloten. Hierin is aangegeven dat het goed is om een universitaire lerarenopleiding voor het basisonderwijs in te richten naast de bestaande academische Pabo's (p. 16). Voorts is in het bestuursakkoord de ambitie uitgesproken dat in 2020 30% van de leraren een wo-bachelor, een hbo-master of een universitaire master heeft afgerond (p. 17). Daarnaast is het voornemen in lijn met de aangenomen motie van Kamerlid lid Ypma c.s. over invulling van het onderwijs door leraren, leerlingen, schoolleiders en ouders van 9 maart 2016. De commissie constateert verder dat de voorgenomen master in lijn is met voornoemd 'Bestuursakkoord flexibilisering lerarenopleidingen' van 12 oktober 2020 waarin afspraken zijn vastgelegd over de inzet van de middelen die beschikbaar zijn gekomen om de flexibilisering van de lerarenopleidingen te versnellen en versterken. Een van de doelen is een verkenning naar een universitaire lerarenopleiding voor het primair onderwijs. Het bestuursakkoord vermeldt, voor zover van belang, het volgende:

'Een aantal universitaire opleidingen voor het primair onderwijs wil nieuwe academische opleidingsroutes voor studenten met een afgeronde universitaire bacheloropleiding verkennen. Deze verkenning vindt plaats in drie regio's, in samenwerking en afstemming met betrokken hogescholen. De verkenning is gericht op nieuwe doelgroepen, zoals bachelorstudenten met een universitaire vooropleiding. Het uitgangspunt is dat dergelijke routes aantrekkelijker zijn voor deze doelgroepen, waarmee de instroom vergroot wordt en deze doelgroep behouden worden voor het primair onderwijs. Bij de verkenning worden de reguliere procedures van een macrodoelmatigheidstoets en Toets Nieuwe Opleiding (TNO) gevolgd en wordt het advies van de commissie Onderwijsbevoegdheden in acht genomen als dat beschikbaar is. Afhankelijk van de verkenning en de macrodoelmatigheidstoets en Toets Nieuwe Opleiding (TNO) kunnen studenten met een afgeronde universitaire bacheloropleiding in september 2022 in Leiden, Utrecht, Amsterdam en Rotterdam starten met een opleidingstraject naar een lesbevoegdheid voor het primair onderwijs dat past bij hun vooropleiding.'

Tegelijkertijd onderschrijft de commissie de zorg van Fontys Hogescholen dat een nieuwe master waaraan een lesbevoegdheid in het primair onderwijs is verbonden kan bijdragen aan een onoverzichtelijk stelsel van leerroutes naar het leraarschap, gelet op de verschillende routes en de variaties in het curriculum en de diplomering.

Wat betreft de vraag of er nog voldoende ruimte is voor het starten van de nieuwe wo master Educatieve Master Primair Onderwijs overweegt de commissie als volgt. Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Educatieve Master Primair Onderwijs wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt naar het oordeel van de commissie dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. De tekorten aan leraren in het primair onderwijs vertonen immers een sterk stijgende tendens. Aanvrager heeft in dit verband nog gewezen op de brief 'Crisismaatregelen lerarentekort in G5' van 5 september 2019 van de wethouders van Onderwijs van de G5 aan minister Slob waarin zij alarm slaan over het groeiend lerarentekort in het primair onderwijs. De wethouders van Onderwijs roepen in deze brief op tot een crisisaanpak met daarin ruimte voor het verhogen van de instroom van leraren in het primair onderwijs. De commissie is van mening dat de voorgenomen master kan inspelen op dit arbeidsmarkttekort aan leerkrachten in het basisonderwijs en in het bijzonder in de Randstad. Naast het kwantitatieve tekort is blijkens het 'Bestuursakkoord flexibilisering lerarenopleidingen' ook sprake van een kwalitatieve ambitie, waarbij in het primair onderwijs gestreefd wordt naar meer academisch en master opgeleide docenten (p. 1). Aanvrager heeft onder meer middels het rapport 'De academische leraar' van Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren en een arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd

door Adviesbureau Hobéon (juli 2020) de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan academisch geschoolde leraren aangetoond.

De vestiging van de nieuwe opleiding in Rotterdam zal naar verwachting van de commissie niet leiden tot onevenredig negatieve effecten op de instroom in de aanverwante hbo-bacheloropleiding leraar basisonderwijs. Daartoe acht de commissie van belang dat de instroom in deze opleidingen voldoende substantieel is om eventuele verschuivingen in het aanbod te kunnen opvangen (zie tabel 3). Bovendien is de commissie van oordeel dat de hbo-bacheloropleidingen leraar basisonderwijs, gelet op de toelatingseisen, een andere instroomdoelgroep bedienen, waardoor negatieve effecten op bestaande verwante opleidingen beperkt zullen blijven. De commissie acht, gelet op de doelgroep van de voorgenomen master (afgestudeerde bachelorstudenten in de sociale en gedragswetenschappen), niet aannemelijk dat de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs studenten zal absorberen uit aanverwante academische lerarenopleidingen tot primair onderwijs. Zoals eerder opgemerkt is er momenteel geen academische masteropleiding die startbekwame en bevoegde leraren aflevert aan het primair onderwijs. Het wetenschappelijk domein van de opleiding (de pedagogiek en aanpalende disciplines) is voldoende onderbouwd. Bovendien richt de voorgenomen master zich specifiek op het primair onderwijs in de grootstedelijke context en kent een pedagogische grondslag. De commissie is van mening dat de onderhavige wo master Educatieve Master Primair Onderwijs zich in voldoende mate onderscheidt van het bestaande verwante opleidingsaanbod. Gelet hierop beschouwt de commissie de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs als een aanvulling op de bestaande routes tot het leraarschap in het primair onderwijs. De commissie volgt Fontys Hogescholen en de VH dan ook niet in hun betoog dat de voorgenomen master niet onderscheidend is van het bestaande masteraanbod en haaks staat op de kenmerkende taakverdeling binnen het Nederlandse ho-stelsel. De commissie ziet niettegenstaande het voorgaande dat de komst van deze nieuwe academische route naar het leraarschap mogelijk kan leiden tot afbreuk aan de tot nu toe succesvol gebleken samenwerkingsverbanden tussen universiteiten en hogescholen aangaande het ontwikkelen en aanbieden van Academische Lerarenopleidingen Primair Onderwijs. Het is aan het goed overleg tussen universiteiten en hogescholen om een goede regie te voeren teneinde negatieve effecten op bestaande samenwerkingsverbanden te voorkomen. Vestiging van de opleiding in Rotterdam heeft naar het oordeel van de commissie geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er voldoende ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo master Educatieve Master Primair Onderwijs in het Croho onderdeel Onderwijs wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van aanverwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.